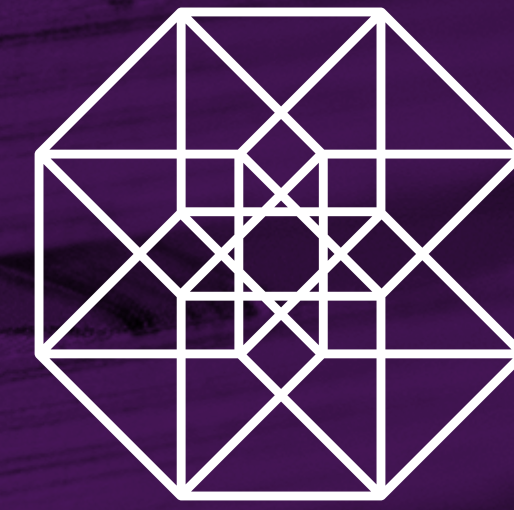

Vetenskapliga
samfundens delegation

Förslag till finansiering av öppna inhemska vetenskapliga tidskrifter

21.8.2023

Framtaget av en arbetsgrupp som tillsatts av Vetenskapliga samfundens delegation,
med konsultation av Förbundet för vetenskapspublicering i Finland

Arbetsgrupp

Förslaget har utarbetats av en arbetsgrupp som tillsatts av Vetenskapliga samfundens delegation (VSD).

GRUPPENS MEDLEMMAR: Ur VSD:s styrelse deltar vice ordförande **Emilia Palonen** (äldre universitetslektor, Helsingfors universitet, GRUPPENS ORDFÖRANDE), **Outi Fingerroos** (professor, Jyväskylä universitet), **Anna Mauranen** (professor, Helsingfors universitet) och **Reetta Muhonen** (forskare, Tammerfors universitet). Övriga medlemmar är verksamhetsledare **Lea Ryynänen-Karjalainen** (VSD), publikationschef **Sami Syrjämäki** (VSD), sakkunnig **Ilmari Jauhiainen** (VSD, GRUPPENS SEKRETERARE) och sakkunnig **Hanna Lahdenperä** (VSD).

ARBETSGRUPPEN HAR KONSULTERAT Förbundets för vetenskapspublicering i Finland ordförande **Mikael Laakso** (universitetslektor, Svenska handelshögskolan), generalsekreterare **Pauliina Raento** (docent, Tammerfors universitet) och styrelsemedlem **Anu Lahtinen** (professor i historia, Helsingfors universitet).

Vetenskaplig publicering i Finland

- Cirka **2 000–2 300 sakkunnig-granskade artiklar** per år
- I cirka **250 tidskrifter** (minst nivå 1 i Publikationsforums klassificering)
- Cirka **53 % av tidskrifterna publicerar med öppen tillgång** (<https://doi.org/10.23978/inf.98656>)
- **Artiklarna läses** av t.ex. studerande och forskare samt medborgare

Vilken betydelse har inhemska vetenskapliga publikationer?

- Vänder sig till just det finländska samhället.
- Behandlar inhemska teman.
- Erbjuder nya begrepp för debatt på de inhemska språken samt skyddar språkens livskraft.
- Är också ansedda internationella publikationer.
- Skyddar mot pseudovetenskap och fientliga påverkansförsök.
- För in internationell debatt i samhällelig verksamhet, såsom beslutsfattande och undervisning.

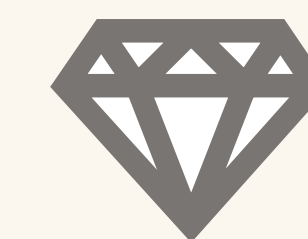
Tre modeller för öppen publicering

● Grön

- En version av artikeln parallellpubliceras i ett öppet publikationsarkiv.
- Artikeln publiceras ofta ur sitt sammanhang, ofta med en otydlig licens.

● Guld

- Författaren eller bakgrundsorganisationen betalar förläggaren för att artikeln ska kunna läsas öppet i en vetenskaplig tidskrift.

Diamant

- Icke-vinstdrivande öppen publicering där artiklarna kan läsas öppet i en vetenskaplig tidskrift.
- Ingen avgift för läsning eller publicering – kostnaderna måste ändå täckas.

Hur snart får allmänheten tillgång till öppna artiklar?

Omedelbar och fördröjd öppenhet

- Genast vid omedelbar öppenhet
- Vid fördröjd öppenhet får prenumeranterna texten först, och efter en embargoperiod på ett år eller längre öppnas den för andra

Många olika texter publiceras kontinuerligt på nätet

→ Vetenskapliga publikationer måste gå att hitta också när de inte anländer i läsarens postlåda

Varför behövs omedelbar öppenhet?

- Resultaten av offentligt finansierad forskning ska **så snart som möjligt kunna utnyttjas av alla**
- Omedelbart öppna publikationer **sprider forskningsbaserad information snabbare**
 - Forskningssamfundet kan bedöma publikationen snabbare
 - Forskningens kvalitet förbättras

Vilka kostnader medför öppen publicering?

- Artiklar ska redigeras så att språket är av hög kvalitet
- Förutom texten behövs ofta grafiskt och audiovisuellt innehåll eller data och länkar
- Uppdatering av publikationsplattformen, layout samt säkerställande av tillgång och tillgänglighet medför också kostnader

Vad har öppnande av publikationer inneburit för de inhemska tidskrifternas ekonomi?

- Prenumerationsavgifterna har minskat eller upphört
- Nya slags kostnader
- Statsunderstödet har inte höjts sedan år 2012
 - En allt större del av verksamheten måste täckas med frivilligarbete
 - Verksamhetens kontinuitet och publikationernas kvalitet äventyras

Hur finansieras öppna vetenskapliga publikationer?

Öppenhet betalas alltid av någon, till exempel:

- Skribenten
- Bakgrundsorganisationen
- Forskningsfinansiären
- Staten
- Ett vetenskapligt samfund pro bono

Om flera finansierande organisationer deltar kan kostnaderna fördelas på olika sätt, till exempel:

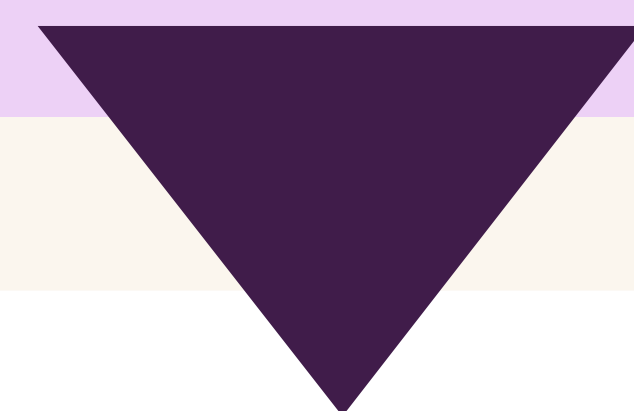
- Enligt publicerade artiklar
- Enligt organisationernas storlek

Hur mycket kostar öppen publicering utomlands?

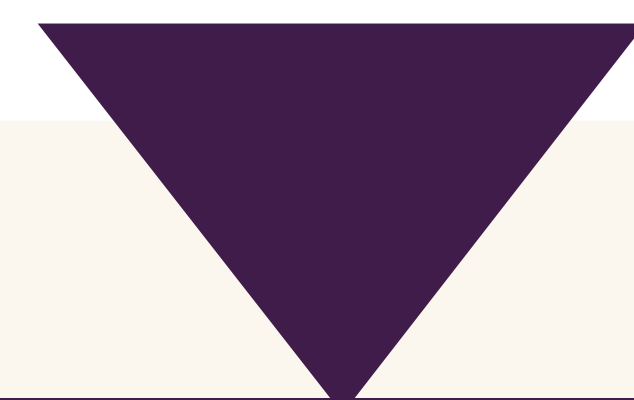
- I allmänhet används **artikelavgifter**
(t.ex. 700–10 000 euro beroende på publikation)
- Finländska forskningsorganisationer betalade **21,5 miljoner euro** för transformativa avtal 2021
(Nationalbibliotekets kostnadsuppföljning)

Förslag till finansiering av öppna inhemska vetenskapliga tidskrifter

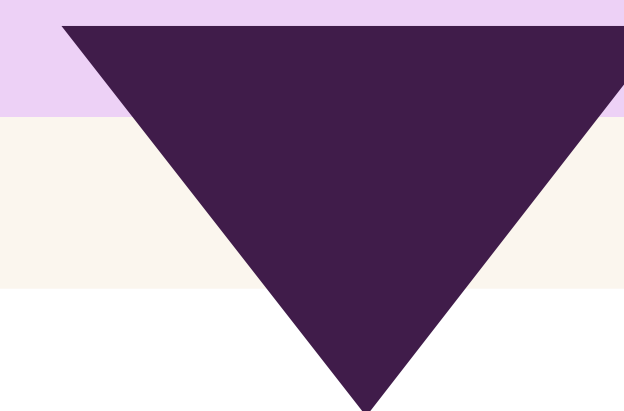
Undervisnings- och kulturministeriet

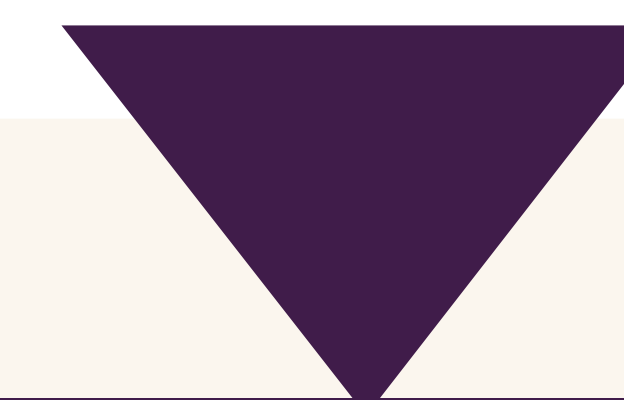
Statsunderstöd

Forsknings-organisationer

Artikelbaserad finansiering

INHEMSKA VETENSKAPLIGA TIDSKRIFTER

Finansieringslösningen mer detaljerat

Artikelbaserad finansiering

- Forskningsorganisationernas finansiering fastställs i efterhand enligt skribenternas affiliering i publicerade artiklar
- I fördelningen utnyttjas VSD:s statsunderstödsprocess
→ kostnaderna minimeras
- Även tidskrifter som inte får statsunderstöd kan få finansiering

Frågor

Varför artikelbaserad finansiering?

- Kostnaderna delas mer rättvist mellan forskningsorganisationerna
- Till skillnad från APC-avgifterna riktas kostnaderna inte till skribenten och är inte ett villkor för publicering av artikeln

Varför räcker inte statsunderstödet?

- Statsunderstödet täcker endast en del av kostnaderna, och det har inte planerats för öppet tillgängliga tidskrifter

Hur skulle tidskrifterna använda pengarna? 1/2

Föreslaget pris för en enskild artikel 700 €

- Tilläggsinkomster för en enskild tidskrift cirka 7 000 €
- Utbetalningstak för en enskild tidskrift 12 000 €

Hur skulle tidskrifterna använda pengarna? 2/2

Med finansieringen kan till exempel en del av följande kostnader täckas:

- Redaktionssekreterarens arbete
- Layout och ombrytning, korrekturläsning
- Översättning och språkgranskning
- Chefredaktörens arbete
- Upprätthållande av kvalitetsstandarder för elektronisk vetenskaplig publicering
- Utveckling av webbplatsens innehåll
- Marknadsföring av publikationer
- Hantering av manuskript som inte omfattas av finansieringsmodellen, utan publiceringsavgift
- Osynligt arbete med refuserade manuskript

Vad skulle finansieringen kosta högskolorna och forskningsinstitutet?

- 2019–2021 publicerade forskningsorganisationerna årligen 2 057–2 235 artiklar på A1-nivå i inhemska kanaler
→ cirka 1,1 –1,3 miljoner euro per år

Kostnad på årsnivå:

- stora forskningsorganisationer
(cirka 300–400 artiklar per år) 210 000–280 000 €,
- medelstora (cirka 150 artiklar per år) 105 000 € och
- små (färre än 50 artiklar per år) mindre än 35 000 €.

Vanliga frågor 1/2

- 1. Vad händer om skribenten inte har affilierings?** Då betalar man inte för texten enligt modellen, utan den publiceras på samma sätt som idag. Intressanta artiklar av hög kvalitet publiceras alltid. I föränderliga situationer avgör tidskriften affilieringen.
- 2. Går det inflation i forskningsartiklar?** Sakkunniggranskningen görs av forskningssamfundet. Eventuellt motiverar lösningen publicering av fler artiklar av hög kvalitet.
- 3. Borde man betala olika summor till olika tidskrifter enligt JUFO-nivåerna?** I modellen används samma summa för alla tidskrifter, förutsatt att de är på JUFO 1-nivå.

Vanliga frågor 2/2

4. **Kan tidskrifterna fortfarande ha prenumeranter?**

Även om tidskriften är omedelbart öppet tillgänglig på nätet kan man fortfarande sälja eller prenumerera på pappersversionen.

5. **Har inte tidskrifter andra roller än artikelproduktion?**

Här är målet att finansiera hela tidskriften på basis av antalet artiklar, eftersom tidskrifternas innehåll är en del av det vetenskapliga fältets centrala verksamhet som också betjänar allmänheten.